

Heemkunde Vereniging

MAAS EN SWALMDAL

1985 **3**

Arnoud Lormans '83

Beesel/Reuver/Belfeld/Swalmen

Postbus 4643
5953 ZG Reuver

**MAAS
EN
SWALMDAL**

3e jaargang
nr. **3** 1985

REDAKTIE

PAUL BLOEMEN
JAN GEERLINGS
LOE GIESEN

TYPEWERK

MIA DORSSERS

REDAKTIE-ADRES

WITTEBERGSTRAAT 54

BEZORGERS

SWALMEN - BEESEL
JAN GEERLINGS

REUVER
WILLY V.D. ENG

BELFELD
TWAN ERNST

Inhoud

Van de redactie	blz 37
Programma	blz 38
Ledenvergadering 28 oktober	blz 39
Heemkundig allerlei	blz 40-41
Bibliotheek	blz 42-43
Archeologie	blz 44t/m48
De oude Schei	blz 49t/m51
Rijksarchief in Limburg	blz 52-53
Excursie naar Gent	blz 54
Romeinse Villae	blz 55

Van de redactie

Nu de vakanties weer voorbij zijn gaan de activiteiten van onze vereniging weer van start. Niet dat iedereen stil gezeten heeft tijdens deze periode. Een aantal mensen heeft juist in de vakantie tijd om materiaal bijeen te zoeken voor een artikel in het volgende Jaarboek of voor genealogisch speurwerk. Ook is er tijd geweest om archeologisch veldwerk te verrichten. Andere mensen hebben misschien musea bezocht in binnen of buitenland.

Onze toekomstige activiteiten zullen steeds meer in samenwerking met andere verenigingen gehouden gaan worden: o.a. met de Milieu en Heemkunde Vereniging Swalmen, I.V.N. en Archeologische Vereniging Limburg.

De activiteiten zullen hierdoor alleen maar succesvoller worden.

Zijn er nog mensen die tijd hebben om actief te zijn voor de vereniging? neem dan eens contact op met het bestuur.

Een artikel maken voor onsverenigingsblad is bijvoorbeeld een activiteit die wij zeer op prijs stellen.

Voor het volgend blad moet de copij op 20 nov. binnen zijn.

DE REDACTIE.

Programma

6 okt. Herfstwandeling op zondagmorgen samen met het IVN. (Voor verdere informatie: zie weekbladen).

7 en 21 okt./ 4 en 18 nov.

Curcus genealogie in "de Schakel" te Reuver door dhr. Theo Derks.
Inschrijven hiervoor kan door overmaking van het curcusgeld op RABO rekening 10.53.12.827 of op GIRO nummer 4210072, t.n.v. Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal onder vermelding van: curcus genealogie. Curcusgeld: f 15,-- voor niet leden en f 9,-- voor leden.

23 okt.

Lezing boerderijen i.s.m. Milieu en Heemkunde Vereniging Swalmen en Heemkunde Vereniging Roerstreek. Deze lezing wordt gehouden door dhr P. van Wijk, directeur van de Stichting Historisch Boerderij onderzoek uit Arnhem in zaal "de Robijn", naast de kerk van "Het Woord Gods" aan de Molenweg te Swalmen. Aanvang 20.00 uur.

28 okt.

Najaars ledenvergadering in "de Schakel" te Reuver, aanvang 20.00 uur.

15 nov.

Lezing door dhr. Walraven over volkskunde. Deze lezing is i.s.m. de MHVS.

10 dec.

Lezing archeologie door drs.N.Arts, over het jong Paleolithicum en vroeg Mesolithicum. Deze lezing wordt gehouden samen met de MHVS, in zaal 2 van "de Schakel" te Reuver, aanvang 20.00 uur.

Ledenvergadering

UITNODIGING.

Alle leden worden uitgenodigd om op maandag-avond 28 oktober de najaarsledenvergadering bij te wonen, in lokaal 4 van het gemeenschaps-huis "de Schakel", te Reuver, aanvang 20.00 uur. Uw aanwezigheid wordt zeer op prijs gesteld. Afmelden kan bij een van de bestuursleden.

AGENDA.

- 1) Opening door de voorzitter.
- 2) Notulen vorige ledenvergadering.
- 3) Verslag lopend boekjaar m.b.t. Jaarboek 1984.
- 4) Machtiging van de leden om een lening aan te gaan voor Jaarboek 1985.
- 5) Begroting 1986 ter kennisname.
- 6) Bestuursverkiezing:
Aftredend zijn; Jan Geerlings, Ger Geerling, Jan Coopmans.
Jan Geerlings is niet meer herkiesbaar. Dhr. H. Smeets uit Swalmen heeft zich verkiesbaar gesteld, eventuele andere kandidaten kunnen zich voor of tijdens de vergadering bij het bestuur opgeven.
- 7) Mededelingen.
- 8) Rondvraag.
- 9) Sluiting.

Na afloop van de vergadering is er nog een activiteit; mogelijk een heemkundekwis of een videoprogramma.

Heemkundig allerlei

EXPOSITIE IN GEMEENTEHUIS TE REUVER.

De doorlopende expositie in het gemeentehuis te Reuver is momenteel gewijd aan de voormalige klei-industrie van Janssen - Willemsen B.V. te Reuver.

Deze expositie is tijdens de openingstijden van het gemeentehuis te bezichtigen.

De gemeente Beesel heeft aan de Heemkundevereniging materiaal geschonken dat van deze industrie afkomstig is. Een gedeelte hiervan wordt geëxposeerd samen met foto's.

CURCUS ARCHEOLOGIE.

Op 15 april werd gestart met een cursus archeologie, die door ondergetekende gegeven werd. Overweldigend was het aantal aanmeldingen hiervoor. Dit ondanks het feit, dat buiten de regio geen publiciteit hieraan gegeven was. Aan deze cursus (4 theorielessen en een praktijkles) namen 19 personen deel.

Helaas kon het archeologisch onderzoek op de Everskamp (zie vorige nummer) geen doorgang vinden, hoewel het een uitstekende gelegenheid was voor de cursusgroep om hier praktijkervaring op te doen.

Dit werd gedeeltelijk goed gemaakt door een bezoek op 30 juli aan de opgraving van de Romeinse villa te Voerendaal. Hier werden we ontvangen door de ons niet onbekende opgravingsleider Efraïm Milikowski. Ook de sight-seeing door Zuid-Limburg viel bijzonder in de smaak.

Als praktijk- object werd nu gekozen voor een terrein, waar vroeger de Oude Schei stond. Deze boerderij staat ook bekend als de Hof tot Leeuwen, de hoeve, waar Johan de Roover (waar-

van de naam Reuver is afgeleid) in 1394 gewoond heeft. Door Loe Giesen, een der curcisten, werden hier randen van kogelpotten en Pingsdorf-aardewerk ondeck, evenals later materiaal. Vanaf ca 1250 tot ver in de 18e eeuw moet hier bewoning zijn geweest. Wanneer het onderzoek zal plaats vinden is echter nog niet bekend.

Schansen-project^x

Na het succesvol afgesloten Landweer-project (zie Jaarboek Maas- en Swalmdal 1984 no 4) werd dit jaar gestart met een inventarisatie van boerenschansen in de gemeenten Swalmen, Beesel en Belfeld.

Reeds konden de diverse schansen in die gemeenten d.m.v. oude kaarten, luchtfoto's en boringen gelokaliseerd worden. Vooral de schans van Beesel, gelegen aan de Schansweg, kon nog zeer goed in het terrein worden waargenomen. Omdat het onderzoek nog niet is afgesloten zullen we wellicht in een volgend nummer hierop terugkomen.

- x Schans: vluchtplaats voor mensen en hun vee tijdens onrustige tijden in de weerste helft van de 17e eeuw.

Bibliotheek

Reglement voor de bibliotheek van de Heemkundevereniging "Maas- en Swalmdal".

- Art.1. Elk lid van de Heemkundevereniging "Maas- en Swalmdal" kan gratis boeken lenen.
- Art.2. Boeken met een antiquarische waarde worden niet uitgeleend doch kunnen ten alle tijde worden geraadpleegd in onze ontmoetingsruimte c.q. dokumentatieruimte.
- Art.3. De termijn van de lening bedraagt veertien dagen doch kan in overleg met de bibliothecaris verlengd worden, doch niet langer dan 1 maand.
- Art.4. Voor elke dag dat het boek te laat wordt ingeleverd dient een boete te worden betaald en wel van f 0,10 per dag.
- Art.5. Het is niet geoorloofd boeken uit te lenen aan derden.
- Art.6. Bij ernstige beschadiging of zoekraken van een boek dient de nieuwprijs te worden betaald aan de bibliothecaris. Beroep hiertegen is mogelijk bij het bestuur van de Heemkundevereniging "Maas- en Swalmdal".
- Art.7. In alle andere gevallen waarin dit reglement niet of onvoldoende voorziet beslist het bestuur van de Heemkundevereniging "Maas- en Swalmdal".

Bezoek eens onze bibliotheek.

Ze is geopend op maandagavond van 20.00 tot 22.30 uur in lokaal 4 van " de Schakel " te Reuver. (Behalve de tweede maandag van de maand en op curcusdagen).

We bezitten veel boeken, tijdschriften, kerkregisters, oude foto's, bidprentjes (t.b.v. genealogisch onderzoek).

U vindt er informatie op het gebied van: historie, archeologie, geologie, volkskunde, genealogie, biologie, dialektologie enz.

Ook niet leden kunnen onze bibliotheek gratis bezoeken maar mogen geen boeken lenen, dit is alleen aan leden voorbehouden.

Archeologie

Het eerste half jaar van 1985 gaf een groot aantal vondstmeldingen te zien. Zo kon van dhr. Fr. Mertens uit Boxmeer een groot aantal vondsten worden geregistreerd, die tussen 1950 en 1960 door Belfeldse schoolkinderen waren gedaan en aan meester Mertens gegeven werden. Het betroffen o.a. kernstenen, schrabbers, klingen, een AA-steker, een RA-steker, een grijs gepatineerd gravette mesje, afgeknotte klingen enz.

Van de pijlpunten kunnen we noemen: 3 segementen, 2 A-spitsen, 4 B-spitsen, een transversaalspits, 1 ongelijkbenige driehoek, een fragment van een vuurstenen pijlpunt met bifaciale (oppervlakte) retouche.

Van een kling waren bij verschillende gelegenheden in totaal 3 stukken gevonden, die precies aan elkaar te passen waren.

Een andere leuke vondst betreft nog twee vuurslagen (ketsstenen) uit het vuursteenslot van een geweer.

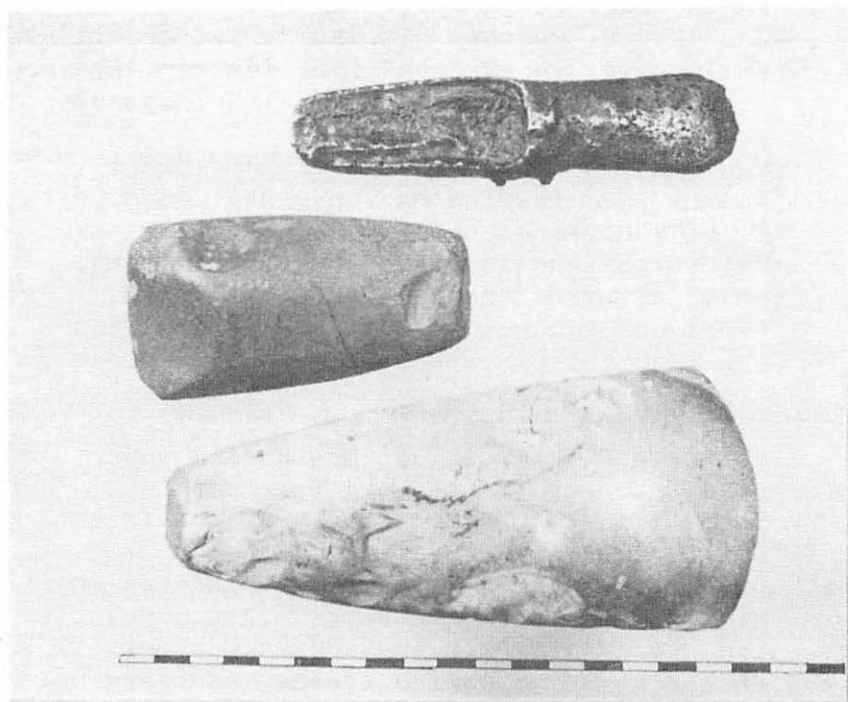
De vondsten waren afkomstig van een aspergeveld op de Krekelbergsheide. Gezien ook de grote hoeveelheid afslagen en het gevonden materiaal, hebben we hier waarschijnlijk met een Vroeg-Mesolitische nederzetting te doen. (ca 9.000-8.000 v.C v.Chr). Zelfs kan een enkel stuk inh het Jong-Paleolithicum geplaatst worden.

Bij het bouwen van de Belfeldse kerk in 1950 werden bij het graven eveneens enkele vuursteen-vondsten gedaan door de Belfeldse schooljeugd. Hoewel niet overweldigend veel materiaal gevonden werd, kunnen we uit de voorwerpen in ieder geval concluderen, dat het zich om mesolithisch materiaal handelt. Dus uit de Midden Steentijd.

Opvallend is de grote hoeveelheid vuurstenen bijlen die geregistreerd werden:

1. Uit het Belfelds Broek kwam een compleet gepolijst vuurstenen bijl vandaan met ovale doorsnede en rechte snede. Op de lange zijden zijn facetten geslepen ("Kantenschliff"). Door inwerking van ijzererts heeft de bijl een bruin patina gekregen. Afmetingen: l 101 mm br 42 mm d 24 mm.
De bijl werd door dhr van Dijk gevonden en is nu eigendom van J. v.d. Biesen.
2. Uit het Meelderbroek, nabij de grens, meldde dhr. A. Colbers uit Belfeld een vrij groot gepolijste vuurstenen bijl; smaltoppig, ovale doorsnede en rechte snede. Het oorspronkelijk ruw bekapte oppervlak, om de bijl zijn ruwe vorm te geven, is nog op enkele plaatsen goed waar te nemen. De grijze bijl heeft een lengte van 160 mm, een breedte van 65 mm en een doorsnede van 25 mm.
3. Door dezelfde vinder werd een compleet gepolijst vuurstenen bijl gemeld, dat hij op een akker, genaamd het Kurstjenbos, in Belfeld had gevonden. Het is een breedtoppig bijl met ovale doorsnede en afgeronde snede. Bij de top van de bijl zijn nog goed sporen van de kloptechniek (pecking-techniek) te zien. Het bruin gekleurde bijl (broekpatina) heeft een lengte van 96 mm, een breedte van 48 mm en een doorsnede van 20 mm.
4. Eveneens werd door dezelfde vinder een bronzen hielbijl gemeld, waarvan het oortje deels afgebroken is. Volgens de vinder werd de bijl in een harde klomp gevonden en is bij het schoonmaken het oortje afgebroken.

Dat hierbij niet al te voorzichtig te werk werd gedaan blijkt ook uit zijn mededeling dat hij het eerst schoongemaakt had met azijnzuur en er daarna met een ijzerzaag in had gezaagd om te kijken wat voor metaal het was. Mogelijk dat deze manier van schoonmaken er ook toe heeft bijgedragen dat het bijloppervlak vrij ruw is en enkele putjes vertoont. De bijl werd eveneens in 1948 en we mogen gelukkig zijn dat hij het toch bewaard heeft. De lengte bedraagt 121 mm, de breedte 25 mm en de doorsnede 23 mm.

5. Van de Reubenberg uit Swalmen kwam een vondstmelding binnen van een gepolijst vuurstenen bijtje, eveneens breedtoppig en met ovale doorsnede. Op de lange zij-

den weer voorzien van " Kantenschliff ".
Het bijltje met een lengte van 85 mm,
een breedte van 58mm en een doorsnede
van 23 mm heeft een grijze kleur en ver-
toont enkele subrecente beschadigingen
o.a. van de snede naar het middengedeel-
te van de bijl.

Andere meldingen van bijlvondsten betref-
fen hoofdzakelijk halve bijlen:
Van dhr. P. Peeters uit Reuver een gepolijst
smaltoppig vuurstenen bijl, waarvan alleen
de snede ontbreekt, van een vindplaats uit
Reuver.

Van een vindplaats in de Walsberg onder
Reuver twee fragmenten van eenzelfde gepo-
lijst vuurstenen bijl.

Uit rekonstruktie blijkt deze 12 cm lang,
en 42 cm breed te zijn geweest.

Overigens van hem opnieuw een melding van
een fragment van een kobalt blauwe armband,
zijnde 5 ribbig, waarvan een rib gedeelte-
lijk is afgebroken.

Het stuk, afkomstig uit Bussereind onder
Beesel kan geplaatst worden in het La-
Tène tijdperk (Late IJzertijd) en is van
het type Peddemors 7a.

Het is niet de eerste keer dat in deze ge-
meente armbandfragmenten zijn gevonden, zie
o.a. het Jaarboek Maas- en Swalmdal nr. 1
en ons verenigingsblad, tweede jaargang no.
3. Voor Beesel is dit het tweede exemplaar
van dit type.

Van de Lommerbergen werd door dhr. Peeters
een fragment van een gepolijst vuurstenen
bijl gemeld, voornamelijk betreft dit het

midden gedeelte en de snede. Ook op dit
bijl waren facetten geslepen.

Tot slot: van J. Bongaerts uit Tegelen
kregen we een bijlfragment in bruikleen
dat hij gevonden had bij de Steenbok in
Reuver, en al jaren in de Tegelse Oudheid-
kamer lag (inv. no. R 44).

Het fragment is nu in een van de vitrines
terecht gekomen, die door ons in het ge-
meentehuis te Reuver zijn geplaatst. Ove-
rigens wel de moeite waard om eens een
kijkje te gaan nemen.

Van dhr. A. Sanders kon vrij veel vuursteen-
materiaal geïnventariseerd worden van diver-
se vindplaatsen in Swalmen en Boukoul.

Voornamelijk betreft het materiaal uit het
Mesolithicum en Neolithicum.

Een vrij interessant stuk is een disque,
geslagen in Levallois-techniek en waarschijn-
lijk in het midden - Paleolithicum gefabri-
ceerd (inv. 84/51).

W. Luys

De oude schei

Tijdens intensief veldwerk voorjaar 1985 werd op een perceel tussen de huidige Schei en hoeve " de Zang " circa tien kilo scher-
venmateriaal gevonden.

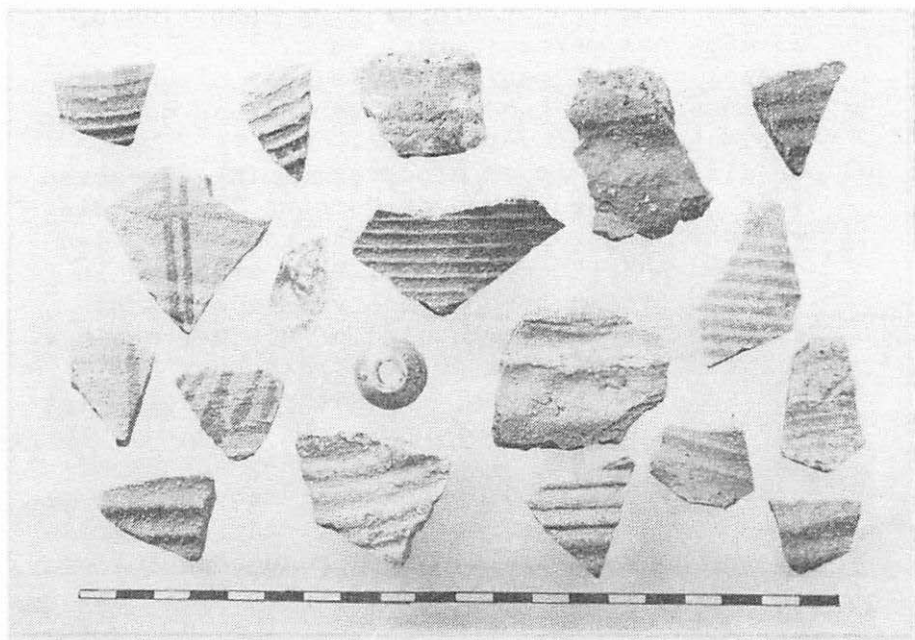
Aanleiding voor de " Landesaufnahme " op deze plaats was de vermelding " Oude Schei huijsplaetse, nu acker " op de kaart van landmeter Smabers uit 1781. De eerste vermelding van de Schei vinden we rond 1400, als Johan die Reuver met dit goed beleend wordt. Op een kaart van 1743 komt de hoeve niet meer voor. De laatste mij bekende vermelding dateert van 1714, zodat de verwoestende brand die pastoor Jac Vrancken in een van zijn artikelen noemt, tussen 1714 en 1743 moet vallen.

Hoewel het gevonden aardewerk grotendeels uit de latere bewoningsfase stamt, en het perceel gedeeltelijk werd geëgaliseerd met grond (en scherven) van een perceel langs de Beeselseweg zijn er toch twee interessante vondsten te melden.

De eerste is de aanwezigheid van aardewerk uit de periode voor 1250.

Scherven uit deze periode komen niet voor op het bovengenoemde perceel langs de Beeselseweg en horen dan ook met grote waarschijnlijkheid thuis op de "oude Schei". Het betreft hier donker ruwwandig aardewerk veelal met een ribbelversiering, waaronder een kleine hoeveelheid zogenaamd "Pingsdorf", aardewerk dat zich kenmerkt door een versiering met verfstrepen die ná 1250 verdwijnt. Tussen de scherven bevinden zich misbaksels

en een gedeeltelijke plaatselijke vervaardiging mag dan ook niet worden uitgesloten. Aardig was de vondts van een klein spin-klosje met een doorsnee van 19 milimeter.

De tweede interessante constatering was een rechthoekige donkere verkleuring op een de luchtfoto's van deze akker. Het perceel was op het moment van de opname waarschijnlijk begroeid met koren en laat onder deze gunstige omstandigheden een **regelmatige** rechthoekige band zien, die we nog gedeeltelijk terugvinden in de glooiing van het terrein. Zowel de afmetingen als de periode waarin

hier bewoning plaats had, maken het waarschijnlijk dat deze verkleuring geïndentificeerd kan worden als een omgrachting. Om over het een en ander uitsluitsel te krijgen zijn met de eigenaar afspraken gemaakt voor een toekomstige proefopgraving en boringen, zo gauw het perceel braak komt.

Hoewel op deze manier steeds weer nieuwe dingen naar boven komen, blijven helaas ook historische panden verdwijnen.

Op dit moment is de sloopvergunning afgegeven voor het woonhuis van de "Nieuwe Schei", die we voor het eerst tegenkomen rond 1600, dan nog langs de "Oude Schei". De jaarankers in de zuidgevel hebben dan ook vermoedelijk betrekking op een verbouwing of een herbouwing. Hoewel de eigenaars geprobeerd hebben het oude pand te behouden, was dit financieel niet haalbaar. Na het verdwijnen van de Hoenderkamp, de sloop van "De Spieker" in 1935 en de afbraak van het pand Houben in de zeventiger jaren, wordt hiermee het aantal oude boerderijen in het gehucht Leeuwen gereduceerd tot een tweetal: "De Zang" en "De Kamp". Laten we hopen dat vooral "De Kamp" een eigenaar en bestemming vindt, waarmee het zo karakteristieke pand voor toekomstige generaties behouden kan blijven.

Loe Giesen.

AAN DE BEZOEKERS VAN HET RIJKSARCHIEF LIMBURG

Openingstijden studiezaal.

Met ingang van 1 september 1985 zal de studiezaal op zaterdag gesloten en op maandagmiddag van 13.00 tot 17.00 uur geopend zijn. Deze wijziging in de dienst verlening is een gevolg van de hierna vermelde ontwikkelingen:

- In het kader van de 4 x 2% operatie heeft het RAL 12% (!) ingeleverd, waaronder 2 formatieplaatsen van studiezaal-personeel.
- Vertrekkende langdurig aangestelde hulpkrachten zijn en worden niet vervangen.
- Toename van het aantal verlofdagen en de A.T.V.
- Toename van het compensatieverlof voor zaterdagdienst door bovengenoemde personeelsinkrimping.

De onmogelijkheid om bij deze ontwikkeling "ieder het zijne" te geven heeft het Ral ge te kiezen tussen ofwel handhaving van de openstellingstijd met een sterk gereduceerde service ofwel een beperkte reductie (2 uren) van de openstellingstijd gecombineerd met een verschuiving van de normale service. Voor het laatste is gekozen.

Uitgangspunt bij deze maatregel vormde ook nog het gegeven dat de andere taken van het studiezaalpersoneel, m.n. de behandeling van inlichtingen, inventarisatie, materiële verzorging van archieven (verpakken, etiketteren e.d.) en de vervaardiging van (geautomatiseerde) archieftoegangen niet onevenredig beperkt mochten worden, teneinde ook in de toekomst een redelijke service te kunnen garanderen en de functies van het studiezaalpersoneel te beschermen tegen uitholling.

Verder werd de keuze mede bepaald door de overweging dat de toename van vrije tijd ook geldt voor het merendeel der bezoekers, zodat het aantal gedupeerden zo gering mogelijk blijft.

De Rijksarchivaris in Limburg

Invoering zelfbediening BS.

Sinds kort staat een groot deel van de burgerlijke stand sedert 1794- op microfilm- in zelfbediening in de studiezaal van het rijksarchief ter beschikking. Het veelvuldig gebruik van de akten en bijlagen BS vormt een ernstige bedreiging voor de materiele toestand van de originelen. Daarom zullen, naar het voorbeeld van de DTB en de tienjaarlijkse tafels BS, van de akten van geboorten, huwelijken/echtscheidingen en overlijden, alsmede de huwelijksbijlagen in de studiezaal alleen nog reproducties ter beschikking worden gesteld. Als reproductievorm is, rekeninghoudend met de aard van de originelen en van het gebruik gekozen voor microfilms in cassettes. De huwelijksbijlagen zijn voorlopig nog gratis als xerocopie beschikbaar. Niet alleen worden de originelen voor verdere slijtage behoeft, maar ook is de onderzoeker niet langer afhankelijk van de beschikbaarstelling uit het depot. In een cassette zijn enkele archiefbestanddelen- die in origineel elk afzonderlijk moeten worden aangevraagd- op film raadpleegbaar. De verfilming van de gehele burgerlijke stand sedert 1794 alsmede de aanschaf en het onderhoud van de lees- en kopieerapparatuur vergen een afzonderlijke financiële inspanning, meer dan de huidige toestand van 'rijks financiën toelaat. Daarom wordt voor het gebruik van de lees- en kopieer apparatuur een bijdrage van de gebruiker gevraagd. Uit deze bijdrage (door de minister van WVC vastgesteld op f0,50 per microfilmcassette) kunnen de aanschaf (ook van meer apparaten als daaraan behoefte bestaat) het onderhoud en de vervanging van de apparaten worden betaald.

Met behulp van de aanwezige reader-printer kan tegen betaling van f 1,-- een kopie van een opname gemaakt worden. Na inworp van f 1,-- heeft U maximaal 6 minuten om de betreffende opname te zoeken. Het beste kan men de gewenste opname eerst op een reader opzoeken, de tellerstand noteren en m.b.v. de teller op de reader printer de te kopiëren opname zoeken.

Excursie

Op zondag 23 juni heert de vereniging een bus-excursie naar de stad Gent in België gehouden. Hieraan hebben 50 mensen deelgenomen, zowel leden als niet leden.

Vertrokken werd op de markt te Belfeld en via Keuver ging het naar Swalmen, waar ook nog mensen instapten. Tijdens de voorspoedige reis werd het weer steeds beter nadat het bij het vertrek een beetje regende.

In Gent aangekomen werd er eerst een koffiepauze gehouden in de Raadskelder onder de Lakenhalle, waarna er in de Lakenhalle een audiovisueel spel bijgewoond werd over de historie van Gent.

Hierna maakten we o.l.v. een gids een 2 uur durende stadswandeling door het oude centrum: langs de Bataafskathedraal, het Belfort, het Stadhuis, de Botermarkt, de Graslei en de Koornlei met zijn historische gildenuizen, de St. Nikolaaskerk (oudste kerk van Gent).

Bijzonder interessant was ook de Gravensteen (1180) met zijn pijnkelders en folterwerktuigen. Na de middagpauze volgde er een boottocht op de Leie en een bezoek aan het museum voor Volkskunde. Dit museum, ondergebracht in een middeleeuws godshuis bevat een enorme kollektie volkskundige voorwerpen, evenals een compleet ingerichte kruidenierswinkel, een bakkerij, een apotheek, een herberg enz, allemaal uit de tijd rond 1900. Alvorens de terugtocht te aanvaarden was er nog gelegenheid om de stad op eigen gelegenheid te verkennen.

Alles bij elkaar was het een boeiende en leerzame dagtocht.

Jan Geerlings.

Romeinse villae

De reeks Cahiers van de Historische Werkgroep Arcen-Lomm-Velden, is uitgebreid met een nieuw deel, dat geheel gewijd is aan de Romeinse Villae in het Noord-Limburgse Maasdal:

Jos M.W.C. Schatorje, Scherven uit Schandelo.
Op zoek naar Romeinse Villae in het Maasdal.
(111 pag. met illustraties).

De studie bestaat uit twee delen. In het eerste gedeelte beschrijft de heer Schatorje het ontstaan, de verspreiding en de teloorgang van de villae in Noord-Limburg. Het tweede gedeelte bestaat uit een catalogus van de grote hoeveelheid scherven die in de kelder van een villa te Schandelo (gem. Arcen en Velden) gevonden werd.

Een heel aardige publikatie die weer eens staart dat villa's niet alleen aan de lossbodem in Zuid-Limburg zijn gebonden, maar ook nabij de oude rivierkleigronden langs de Maas in Midden- en Noord Limburg voorkomen.

Dit cahier kost f 15,00 (excl. port) en is verkrijgbaar bij de Historische Werkgroep Arcen-Lomm Velden en bij het Goltziusmuseum, Goltziusstraat 21, 5911 AS Venlo.